

A
B
C
D
E

Renhållningsförvaltningen
ÅVC OCH FARLIGT AVFALL

Handläggare: Lovisa Wassbäck
Tfn: 08-508 465 61

Renhållningsnämnden

Rapport om förutsättningarna för återbruksverksamhet i anslutning till återvinningscentralerna

Förslag till beslut

1. Rapporten godkänns och läggs till handlingarna

Johan Castwall
Direktör

Lovisa Wassbäck
Avdelningschef

ABCDE

SID 2 (7)

DNR: 23-0360/04

Sammanfattning

Stadens tre återvinningscentraler fyller en viktig funktion i arbetet med att avfall ska återvinnas i största möjliga utsträckning. Enligt en undersökning utförd 2003 bland besökarna på återvinningscentralerna lämnar många redan idag regelbundet saker till någon form av återbruk. Trots det är det troligt att en del av det som kastas på återvinningscentralerna skulle kunna återanvändas i stället för att återvinnas.

Förvaltningen föreslår därför att ett försök inleds med mottagning av möbler, prylar etc. på en avgränsad ”torgruta” på ÅVC Lövsta. Mottagningen ska helt och hållet skötas av ”återbrukspartners” och vara bemannad under hela den tid materialet får lämnas på torgrutan. Återbrukspartners kan vara olika frivilligorganisationer eller återbruksaktörer som skrivit kontrakt med Renhållningsförvaltningen.

På ÅVC Östberga och ÅVC Vantör saknas ytor för motsvarande arrangemang.

Bakgrund

Stadens tre återvinningscentraler fyller en viktig funktion i arbetet med att avfall ska återvinnas i största möjliga utsträckning. Det är dock troligt att en hel del av de saker som lämnas på återvinningscentralen egentligen skulle kunna återanvändas i stället för att kastas. För den som vill lämna något till återbruk finns det flera olika möjligheter, t.ex. försäljning via annons, inlämning till frivilligorganisationerna eller loppisbutiker. Kläder och textilier finns det containrar för vid flera av Förpackningsinsamlingens återvinningsstationer. Det finns ett antal organisationer som sysslar med återbruk av både kläder, möbler och prylar.

I den undersökning som gjordes av USK år 2003 på stadens tre återvinningscentral ställdes bl.a. en del frågor om återbruk.

Telefonintervjuer genomfördes med 100 besökare (privatpersoner) på varje återvinningscentral, totalt 300 personer.

Åtta av tio angav att de lämnar saker till återbruk. De flesta gör det ibland men var femte svarar att de ofta gör det.

Händer det att Du lämnar saker till återbruksverksamhet? % av samtliga

	Van- tör	Öst- berga	Löv- sta	Samt- liga
Ja, ofta	18	20	17	18
Ja, ibland	64	67	52	61
Nej, aldrig	18	13	31	20
Summa	100	100	100	100

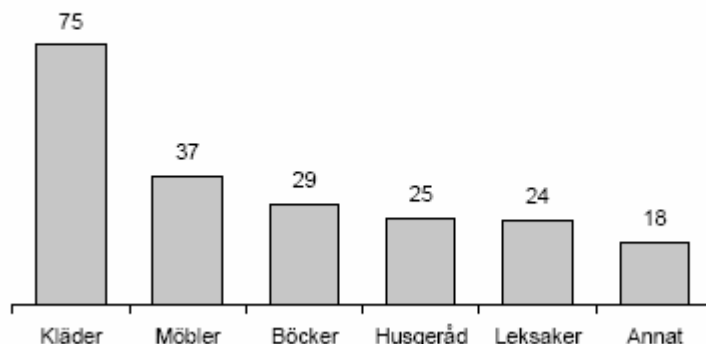
33 % säljer saker begagnat, varav endast någon enstaka procent gör det ofta.

Händer det att Du säljer saker begagnat? % av samtliga

	Van- tör	Öst- berga	Löv- sta	Samt- liga
Ja, ofta	0	2	2	1
Ja, ibland	32	31	32	32
Nej, aldrig	68	67	66	67
Summa	100	100	100	100

Det är i första hand kläder som lämnas till återbruk eller säljs begagnat – 75 % av de som lämnar till återbruk nämner kläder.

Vilka saker lämnar Du till återbruk eller säljer begagnat? % av de som lämnar till återbruk

Några exempel på ”annat” som nämnts av flera personer är sportartiklar, elektronik, bil- och cykeltillbehör samt textilier.

Finns det då enligt de intervjuade potential för att en del av det som idag lämnas till återvinningscentralerna istället skulle kunna hamna i återbruk av något slag? En första förutsättning är ju att det som idag lämnas till återvinningscentralerna faktiskt skulle kunna lämpa sig för återbruk.

Hälften av de intervjuade besökarna menar att delar av det de idag lämnar på återvinningscentralen skulle kunna lämpa sig för återbruk. Nästan alla av dessa kan mycket väl tänka sig att istället lämna dessa saker till återbruk. Som motiv framhåller man att det är bra om saker kan återanvändas och komma till nytta. En del lämnar dock en brasklapp om att det i så fall ska vara enkelt.

Varför hamnar då dessa saker på återvinningscentraler och inte i återbruk? Bekvämlighet, svarar de flesta. Andra känner sig osäkra på var olika saker kan lämnas för återbruk.

Varför har Du lämnat dessa saker på återvinningscentral istället för till återbruk? % av de som svarat att de kan tänka sig att lämna något av det de lämnar på återvinningscentraler till återbruksverksamhet

Bekvämlighet	62
Okunskap om vad/vart man kan lämna	27
Tidsbrist	2
Dåligt skick på sakerna	8
Övriga svar	12

Utifrån dessa siffror kan vi se att många besökare förmodligen skulle välkomna en möjlighet att kunna lämna saker för återbruk direkt på återvinningscentralen.

ABCDE

SID 5 (7)

DNR: 23-0360/04

Tidigare erfarenheter

Insamling för återbruk har förekommit vid stadens återvinningscentraler i flera omgångar. Det första initiativet kom från Harald Valdso och Kretsloppsmagasinet i början på -90 talet, men när de väl fått tillstånd hade verksamheten runnit ut i sanden.

Istället fick Läkarmissionen ställa upp en 20-fots container vid Lövsta.

Den öppnades och stängdes av åvc-personalen, vilken även svarade för snöröjning och halkbekämpning kring containern. Där hade allmänheten möjlighet att placera saker för donation till Läkarmissionens secondhand-försäljning. Det material som intresserade Läkarmissionen var i första hand textil, möbler och prydnadssaker. Elektronik och mekanik, gräsklippare o.s.v. var av mindre intresse. Boden tömdes av Läkarmissionens personal dagligen vardagar, och material av intresse togs om hand medan det övriga sorterades i åvc-containrarna.

Flera problem var förknippade med hanteringen, bl.a. dessa:

- Vid hög belastning lämnades saker av tvivelaktigt värde, rissäck och liknande, av kunder som inte orkade köa till återvinningscentralen.
- Containern blev ofta överfull och åvc-personalen fick lägga mycket tid på att lasta in material och städa. Om containern var full placerade kunderna materialet utanför.
- Endast en liten andel av det material som lämnades in var av intresse för Läkarmissionen.
- Containern bröts regelbundet upp nattetid, vilket innebar extra städarbete för åvc-personalen..
- Ett antal sakletare satte i system att vittja containern på attraktiva saker även under öppethållandet, vilket ledde till konflikter för åvc-personalen.
- Mottagningen fungerade inte för tunga och stora möbler såsom pianon och liknande, vilka var svåra att få in.

Läkarmissionen avbröt insamlingen -99 då de inte längre ansåg att det var lönsamt att binda upp transportbil och personal för att sköta avlämningsplatsen.

Parallellt med Läkarmissionen hade Emmaus en mindre behållare, 10 fot, för kläder. Den insamlingen fungerade något bättre än Läkarmissionens eftersom den var nischad mot textil. Men då Läkarmissionen avvecklade hamnade mycket av deras material i stället hos Emmaus, som därför avvecklade strax efteråt.

ABCDE

SID 6 (7)

DNR: 23-0360/04

Även på ÅVC Östberga har frivilligorganisationer haft containrar under 90-talet. Även dessa fick tas bort p.g.a. att det inte fungerade.

På ÅVC Lövsta finns idag sex stycken textilbehållare precis utanför grindarna. Dessa ägs och sköts av Humana Sverige (f.d. UFF). Även med dessa är tidvis problem med t.ex. nedskräpning runtomkring.

Förvaltningens förslag

En viktig princip är att det måste vara avfallslämnaren själv som fattar beslut om vad som ska gå till återbruk och vad som är avfall. Med andra ord så är det som kastats i en container eller placerats i t.ex. miljöstationen eller bland elavfallet att betrakta som kasserat och får inte tas därifrån, varken av allmänheten eller av personalen.

Det finns flera skäl till att inte, som tidigare, låta någon aktör ställa upp ett obehävat insamlingskärl som åvc-personalen öppnar och stänger. Ett är de problem med ordning och tömningsfrekvens som vi sett tidigare. Ett annat är den hårdnande attityden från ”sakletarna”, vilket gör det olämpligt att skapa ytterligare en koncentration av attraktivt material på återvinningscentralerna. Detta gäller även under dagtid och skulle alltså inte undvikas även om containern töms varje kväll före stängningsdags. Ett tredje skäl är att det, i synnerhet på Östberga och Vantör, är ont om plats.

För att ha någon typ av återbruksmottagning vid återvinningscentralerna utan att det orsakar oreda eller extraarbete för åvc-personalen krävs alltså att den organisation som tar emot sakerna har egen personal på plats och att allt inlämnat material transporteras bort före stängningsdags. Att låsa in materialet i container är ingen lösning eftersom dessa bryts upp under natten.

En möjlighet kan vara att en ”torgruta” målas upp eller hägnas in och på denna torgrutan får av Renhållningsförvaltningen godkända ”återbrukspartner”, ÅP, boka in sig för mottagning av återbruksmaterial. För att testa hur det skulle fungera och se vilket intresse som finns från återbruksorganisationernas sida, föreslår förvaltningen att idén provas på ÅVC Lövsta, där det är lättast att finna utrymme. Lämpligaste platsen är vid infarten mellan yttre och inre grind, där en asfalterad yta kan avgränsas med linjefärg.

De krav som bör ställas på ÅP för att verksamheten ska fungera utan störningar för återvinningscentralens övriga verksamhet är:

ABCDE

SID 7 (7)

DNR: 23-0360/04

- Bemanning med ÅP:s personal. Därigenom kan oönskat material avvisas direkt och god ordning upprätthållas. Man undviker även att kunder och andra besökare plockar saker.
- Tomt vid dagens slut. Precis som vid torghandeln skall rutan vara tom och avstädad vid dagens slut.
- Ingen störning av övrig verksamhet vid återvinningscentralen. Trafiken får inte blockeras eller stoppas upp. Inget material får hämtas ur containrar.
- Försäkring. ÅP ska kunna visa att de har försäkring som täcker deras del av verksamheten.
- Seriositet. Organisationen eller föreningen ska kunna visa att den är seriös, att eventuella skatter etc. betalas samt kunna redogöra för vart intäkterna går.
- Kontrakt. Ett enklare kontrakt bör upprättas, där ÅP förbinder sig att följa våra villkor.

De problem som kan tänkas uppkomma är att saker avlämnas på ytan även när den inte är bemannad och att trafiken till återvinningscentralen hindras. Det är därför viktigt att Renhållningsförvaltningen förbehåller sig rätten att avbryta verksamheten om den inte fungerar.